



مجمع کارآفرینان ایران
Iran Entrepreneurs Forum

اقتصاد ترکیه

پایش اقتصادی کشورهای همسایه و منطقه

شماره دوم

مرکز مطالعات استراتژیک کارآفرینی

مجمع کارآفرینان ایران

مرداد ۱۴۰۳

ترکیه

جدول شماره ۱

۸۵.۸	جمعیت (برحسب میلیون)
۱۰۲۴.۵	تولید ناخالص داخلی (جاری) (میلیون دلار)
\$۱۱۹۳۸.۸	درآمد سرانه (برحسب برابری قدرت خرید)
۰.۴	نرخ جهانی فقر (۲۰۱۵)
۴۴.۴	شاخص جینی
۷۶	نرخ امید به زندگی در ابتدای تولد (سال)

منبع: بانک جهانی

مقدمه: (آخرین وضعیت اقتصادی)

در طی نه ماه گذشته دولت ترکیه به سرعت در حال عادی سازی و اصلاح سیاست های اقتصاد کلان خود بوده است. رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ نسبتاً خوب و برابر با ۴.۵ درصد بود اما پیش بینی ها حاکی از آن است که این رشد در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته و به ۳ درصد خواهد رسید سپس در سال های آتی دوباره روندی افزایشی خواهد داشت.

در سال های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ نرخ فقر روندی کاهشی داشت اما ترکیب تورم بالا و تعدیل سیاست های اقتصاد کلان ممکن است این روند را با کندی مواجه کند و نرخ فقر در کوتاه مدت افزایش یابد.

شرایط کلیدی و چالش ها:

پس از انتخابات سال ۲۰۲۳ در ترکیه، تیم اقتصادی جدیدی روی کار آمد و یک بسته جامع از اقدامات برای اصلاح مشکلات کلان اقتصادی و رفع سیاست گذاری های نادرست گذشته ارائه کرد. بانک مرکزی ترکیه (CBRT) از ماه می سال ۲۰۲۳ نرخ

بهره را افزایش داده و تا مارس سال ۲۰۲۴ به ۵۰ درصد رسانده است. از جمله اقدامات دیگری که این بانک در جهت اصلاحات اقتصادی برداشته می توان به افزایش نرخ ذخیره احتیاطی بانک ها نزد بانک مرکزی، کاهش مداخلات ارزی، و اعتبارات هدفمند به صادرکنندگان اشاره کرد. بر اساس رویکرد سیاست گذاری نوین در ترکیه موسسه فیچ^۱ رتبه اعتبار دولتی ترکیه را از B به B+ با چشم انداز مثبت ارتقا داده است.

با وجود رشد بالای اقتصادی در سال های اخیر، چالش های ساختاری بلند مدتی وجود دارد که رشد بالقوه را تهدید می کند از جمله می توان رشد پایین بهره وری، مشارکت پایین نیروی کار و سطح پایین اشتغال و کاهش سرمایه گذاری مستقیم خارجی را نام برد. البته امید است که با توجه به شروع اصلاحات ساختاری اقتصاد، این اصلاحات به تسریع رشد پایدار اقتصادی کمک کند.

تغییرات و پیشرفت های اخیر:

تولید ناخالص داخلی ترکیه در سال ۲۰۲۳ به میزان ۴.۵ درصد افزایش یافت که عمدتاً به دلیل رشد پایدار در مصرف خانوار (۱۲.۸ درصد به صورت واقعی)، افزایش قوی سرمایه گذاری (۸.۹ درصد) و مصرف دولت (۵.۲ درصد) بوده است. از طرف دیگر صادرات در سال ۲۰۲۳ با کاهش ۲.۷ درصدی مواجه شد در حالی که واردات با نرخ ۱۱.۷ درصد به طور قابل توجهی افزایش یافت و این امر مانعی برای رشد اقتصادی بالاتر بوده است.

از نظر بخشی، رشد خدمات با نرخ ۴.۸ درصد بدون تغییر باقی ماند و با توجه به بازسازی های پس از زلزله

^۱ Fitch institute یک موسسه جهانی است که در زمینه انتشار اطلاعات مالی کشورها فعالیت دارد.

چشم‌انداز آتی اقتصاد:

در سال ۲۰۲۴ به دلیل سیاست‌های سخت‌گیرانه و رشد کند جهانی پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی ترکیه به ۳ درصد کاهش پیدا کند اما در سال ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ به ترتیب به ۳.۶ و ۴.۳ درصد، افزایش و به صورت پایدار باقی خواهد ماند. انتظار می‌رود تورم پس از رسیدن به اوج خود در ماه می ۲۰۲۴ به دلیل سیاست‌های پولی شدیداً انقباضی به تدریج روندی کاهشی پیدا کند. این در حالی است که با بیشتر شدن خالص صادرات تراز حساب جاری نیز از سال ۲۰۲۴ بهبود می‌یابد.

با توجه به کند شدن رشد اقتصادی و نیازهای مربوط به بازسازی پس از زلزله، انتظار می‌رود کسری بودجه عمومی دولت علی‌رغم تلاش‌ها برای تثبیت مالی همچنان بالا باقی بماند. دوره پیش‌رو، فرصت‌هایی را برای مقابله با مسائل ساختاری دولت ترکیه فراهم می‌کند. این اصلاحات برای رشد، بهره‌وری و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بسیار مهم خواهد بود. به دلیل تداوم افزایش میانگین حداقل دستمزد نسبت به تورم، فقر در کوتاه مدت همچنان کاهش می‌یابد اما این کاهش فقر لزوماً به معنای کم‌شدن نابرابری نیست. اگر توزیع رشد اقتصادی به صورت متوازن صورت نگیرد و آحاد مردم از آن منتفع نشوند نابرابری افزایش خواهد یافت و این امر در بلندمدت می‌تواند مانع از کاهش فقر شود.

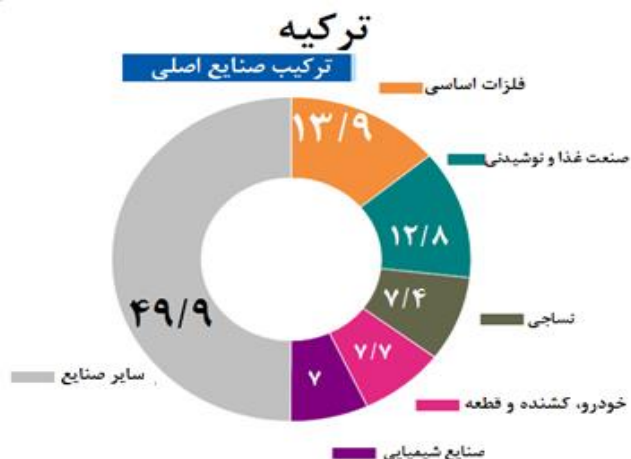
در پایان می‌توان نتیجه گرفت چشم‌انداز اقتصادی به ادامه مسیر فعلی سیاست‌گذاری وابسته است.

سال ۲۰۲۳ نرخ ساخت‌وساز ۷.۸ درصد افزایش یافت. بازار کار همچنان قوی است و نرخ بیکاری فصلی تعدیل شده در ژانویه ۹.۱ درصد بود. تورم از ۵۷.۷ درصد در ژانویه ۲۰۲۳ به ۳۸.۲ درصد در ژوئن ۲۰۲۳ کاهش پیدا کرد اما از آن زمان به ۶۷.۱ درصد در فوریه ۲۰۲۴ افزایش پیدا کرده است که ناشی از کاهش ارزش لیر، افزایش شدید حداقل دستمزد (۴۹.۳ درصد)، تعدیلات مالیاتی دولت و افزایش تقاضا بوده است. در حالی که سیاست‌های پولی سخت‌گیرانه ممکن است برخی بخش‌های اقتصادی، به‌ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط (SME)^۲ را به شکل منفی تحت‌تاثیر قرار دهند اما روند کلی بر ادامه این سیاست‌ها دلالت دارد. آمارها بیان‌گر آن است که نرخ فقر کاهش یافته اما نابرابری بین سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ روندی افزایشی داشته است (ضریب جینی^۳ در سال ۲۰۲۱ به ۰.۴۶ رسید). دهک‌های درآمدی پایین و بالا بیشترین سود را از رشد اقتصادی بدست آوردند. بیشترین افزایش واقعی در درآمدکاری (۲۶ درصد) که احتمالاً ناشی از افزایش حداقل دستمزد بود را دهک‌های پایین، تجربه کردند (حداقل دستمزد بیشتر از نرخ تورم تعیین شد) در حالی که دهک‌های بالا بیشترین سود را از افزایش واقعی درآمدهای تجاری بدست آوردند که به دلیل افزایش قیمت دارایی‌ها عنوان می‌شد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که کاهش فقر عمدتاً به دلیل افزایش درآمدهای نیروی کار بوده است.

^۲ Small and Medium Enterprises

^۳ ضریب جینی شاخصی است که وقتی به عدد صفر نزدیک می‌شود برابری کامل و وقتی به عدد ۱ نزدیک می‌شود بر نابرابری شدید دلالت دارد.

بررسی وضعیت صنایع ترکیه:



رتبه رقابت پذیری در جهان : ۲۴ از ۱۵۴

ترکیه دارای یک بخش صنعتی پویا و متنوع است که نقش کلیدی در اقتصاد این کشور ایفا می‌کند. صنایع ترکیه طی دهه‌های اخیر رشد قابل توجهی را تجربه و این کشور به یکی از اقتصادهای نوظهور جهان تبدیل شده است. با توجه به موقعیت خاص ژئوپلیتیک ترکیه توانسته است به‌عنوان پلی بین آسیا و اروپا عمل کرده و از این مزیت برای توسعه صادرات خود بهره‌برداری کند. همان‌طور که در نمودار فوق مشخص است تقریباً پنجاه درصد صنایع این کشور را سایر صنایع تشکیل می‌دهند که بیانگر میزان پیچیدگی صنعت در آن است. دیگر صنایع کلیدی این کشور شامل فلزات اساسی، خودرو، نساجی و صنایع شیمیایی است که هر کدام سهم قابل توجهی در تولید ناخالص داخلی و اشتغال‌زایی دارند.^۴ با این حال صنایع ترکیه با چالش‌هایی همچون نوسانات اقتصادی، نیاز به بهبود فناوری و رقابت جهانی نیز

ریسک‌های مربوط به این چشم‌انداز خیلی زیاد نیست. این ریسک‌ها شامل این موارد می‌شود:

۱. خالص ذخایر پایین و نیازهای بالای تامین مالی خارجی که نشان‌دهنده کمبود ذخایر در برابر شوک‌های خارجی است. ۲. تنش‌های ژئوپلیتیکی و منطقه‌ای ۳. آسیب‌پذیری مالی در برابر هزینه‌های بالای وام‌گیری و رشد کندتر اقتصادی که در این صورت منجر به فشارهای سیاسی برای معکوس کردن روند اصلاحات اقتصادی می‌شود.

موارد بالا بر این موضوع دلالت دارند که اقتصاد ترکیه به‌شدت به سرمایه‌گذاری خارجی وابسته و حساس است. اگر سرمایه‌گذاری خارجی صورت نگیرد به کمبود ذخایر خارجی و آسیب‌پذیری اقتصاد منجر می‌شود (در صورت کمبود ذخایر، شاهد کاهش ارزش پول ملی در برابر نرخ ارز خواهیم بود و در این صورت بازپرداخت وام‌های خارجی با مشکلات متعددی روبرو خواهد شد).

از سمت دیگر هزینه‌های دسترسی به وام برای تامین مالی بسیار زیاد است^۵ و تنش‌های منطقه‌ای نیز می‌توانند بسیار تاثیرگذار باشند چرا که در این صورت سرمایه‌گذاری خارجی را با ریسک مواجه می‌کنند.

از طرفی، افزایش اعتبار تیم اقتصادی جدید ممکن است به سرمایه‌گذاری‌های بیشتری منجر شود که به تثبیت نرخ ارز و به تسریع در تعدیل اقتصادی کمک کند.

^۴ اغلب این بخش‌ها در زمره صناعی هستند که ارزش‌افزوده پایین‌تری نسبت به صنایع پیچیده نظیر تراشه یا تلفن همراه ایجاد می‌کنند.

^۵ به دلیل افزایش شدید نرخ بهره داخلی دسترسی به وام دشوار شده است.

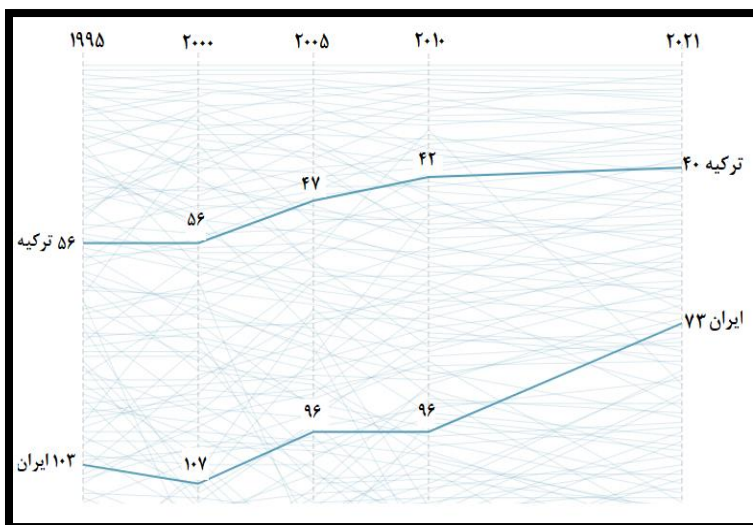
مواجهه هستند که مواجهه و حل آن نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و حمایت دولت است. رتبه رقابت‌پذیری^۷ شاخصی است که توانایی یک کشور را در رقابت در بازارهای جهانی ارزیابی می‌کند. رتبه کنونی ترکیه در شاخص رقابت‌پذیری ۲۴ از ۱۵۴^۸ کشور است که از سال ۲۰۲۱ توانسته است رتبه خود را ۳ واحد ارتقا دهد اما این کشور همچنان با موانعی در حوزه‌های نوآوری، بهره‌وری، ثبات و پایداری اقتصادی روبرو است.

بررسی پیچیدگی اقتصادی:

پیچیدگی اقتصادی مفهومی است که به بررسی ساختار و تنوع اقتصادی یک کشور می‌پردازد و نشان‌دهنده توانایی آن در تولید و صادرات محصولات پیچیده و دانش‌محور است. این شاخص به‌عنوان یکی از معیارهای مهم در تحلیل توسعه اقتصادی، نه تنها تنوع محصولات تولیدی یک کشور، بلکه دانش و فناوری‌های به‌کار رفته در فرآیند تولید را نیز ارزیابی می‌کند. کشورهایی که دارای اقتصاد پیچیده‌تری هستند، معمولاً ظرفیت بیشتری برای نوآوری و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا دارند و این امر به آن‌ها کمک می‌کند تا در بازارهای جهانی، رقابتی‌تر عمل کنند. ترکیه در شاخص پیچیدگی اقتصادی (ECI) در رتبه ۴۰ قرار دارد. اقتصاد ترکیه نسبت به دهه گذشته پیچیده‌تر شده و یک رتبه در رده‌بندی پیچیدگی اقتصادی ارتقا یافته است. این بهبود در پیچیدگی اقتصادی ناشی از تنوع در صادرات این کشور بوده است. در آینده، ترکیه در موقعیت مناسبی برای بهره‌برداری از فرصت‌های بیشتر در

جهت متنوع‌سازی تولید با استفاده از دانش موجود خود قرار خواهد گرفت.

ترکیه یک کشور با درآمد متوسط به بالا است. و در رتبه‌بندی اقتصادی از نظر سرانه تولید ناخالص داخلی از میان ۱۳۳ کشور در جایگاه ۵۴ قرار دارد. جمعیت ۸۵ میلیونی این کشور دارای تولید ناخالص داخلی سرانه‌ای معادل ۹.۶۶۱ دلار (۳۰.۴۵۲ دلار براساس برابری قدرت خرید سال ۲۰۲۱) است. رشد اقتصادی سرانه ترکیه در پنج سال گذشته به‌طور متوسط ۳.۹ درصد بوده که بالاتر از میانگین‌های منطقه‌ای است. در حال حاضر، پیچیدگی اقتصادی ترکیه نسبت به درآمد آن کمی بالاتر از حدانتظار است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اقتصاد این کشور کمابیش رشد خواهد داشت. بر اساس پیش‌بینی‌های آزمایشگاه رشد دانشگاه هاروارد^۶ انتظار می‌رود رشد اقتصادی ترکیه در دهه آینده، سالانه ۴.۳ درصد باشد که این نرخ رشد ترکیه را در میان یک‌چهارم بالایی کشورهای جهان قرار می‌دهد.



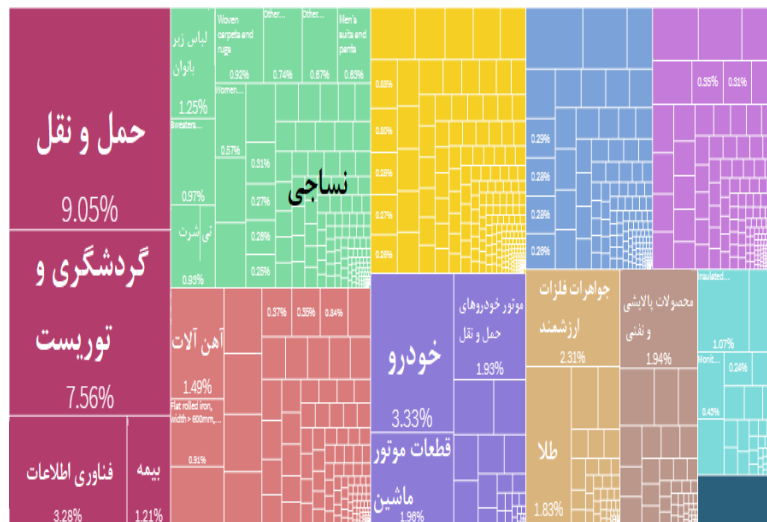
(نمودار مقایسه رتبه پیچیدگی اقتصادی ایران و ترکیه)

⁶ Growth Lab

⁷ Complexity Index (CI)

⁸ با استناد به داده‌های داشبورد یونیدو

گردشگری کمک شایانی کرده است. درآمد حاصل از این صنعت به دولت این کشور کمک می‌کند تا تراز پرداخت‌های خود را بهبود بخشد و سرمایه‌گذاری‌های بیشتری در توسعه اقتصادی انجام دهد.



(سبد محصولات صادراتی ترکیه)

حمل و نقل نیز نقش کلیدی در صادرات ترکیه ایفا می‌کند. این کشور به دلیل موقعیت جغرافیایی استراتژیک خود به عنوان یک پل ارتباطی بین اروپا، آسیا، و خاورمیانه، از شبکه‌های حمل و نقل پیشرفته‌ای برای تسهیل صادرات کالاهای خود بهره می‌برد. شبکه حمل و نقل پیشرفته ترکیه به کاهش هزینه‌های لجستیکی برای صادرکنندگان کمک می‌کند، که این امر توان رقابتی کالاهای ساخت ترکیه را در بازارهای بین‌المللی افزایش می‌دهد. این کشور با استفاده از حمل و نقل چندوجهی⁹ و ترکیب روش‌های مختلف حمل و نقل، توانسته است زمان تحویل کالاها به مقاصد بین‌المللی را بهبود بخشد.

⁹ Multimodal Transportation

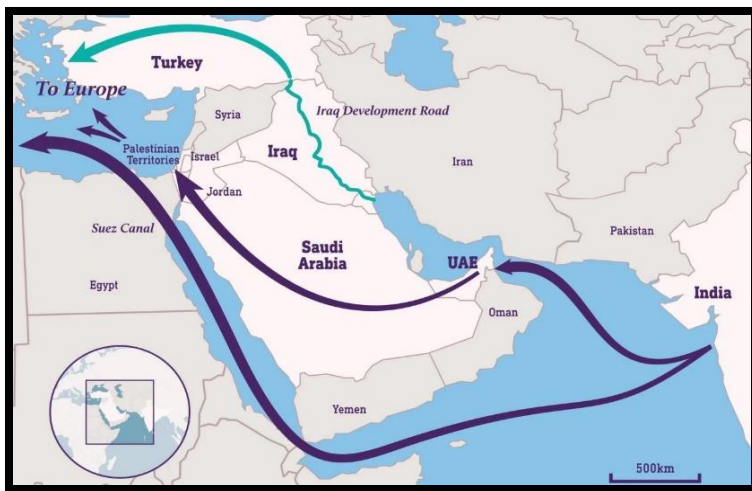
همان‌طور که در نمودار فوق مشهود است ترکیه وضعیت بسیار مطلوب‌تری از ایران در شاخص پیچیدگی اقتصادی دارد. این رتبه‌بندی نشان دهنده وابستگی بیشتر اقتصاد ایران به صادرات محصولات خام و نیمه‌خام مانند نفت و گاز است که از نظر پیچیدگی در مقایسه با کالاهای تولیدی و صنعتی در سطح پایین‌تری قرار دارند. از طرفی در سال‌های اخیر ترکیه سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی در حوزه تحقیق و توسعه (R&D) و نوآوری انجام داده است. این سرمایه‌گذاری‌ها به توسعه بخش‌های صنعتی پیشرفته کمک کرده و توانایی این کشور در تولید محصولات پیچیده را افزایش داده است. در نتیجه‌ی موارد فوق ترکیه در برابر شوک‌های اقتصادی مقاومت بیشتر و رشد اقتصادی پایدارتری دارد.

صادرات و واردات ترکیه:



صنایع و گردشگری دو بخش کلیدی در اقتصاد و صادرات کشور ترکیه هستند و هر دو نقش مهمی در توسعه اقتصادی این کشور ایفا می‌کنند. گردشگری یکی از بزرگترین منابع ارزآوری این کشور است. این صنعت به واسطه جذب میلیون‌ها گردشگر از سراسر جهان، به ایجاد اشتغال و توسعه زیرساخت‌های

گاز است که از عراق به ترکیه و سپس به اروپا امتداد می‌یابند. از سوی دیگر، این پروژه فرصت‌های اقتصادی فراوانی برای ترکیه به همراه دارد از جمله افزایش درآمد از ترانزیت، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و تقویت روابط اقتصادی با عراق و دیگر کشورهای منطقه. همچنین این پروژه به ترکیه کمک می‌کند تا موقعیت خود را به عنوان یک بازیگر کلیدی در زنجیره تأمین جهانی تقویت کند.



(تصویری از کریدور بندر فاو به ترکیه و اروپا)

این پروژه به دلیل تغییر مسیرهای تجاری و حمل‌ونقل در منطقه، چالش‌هایی برای ایران ایجاد می‌کند که عبارتند از:

۱. کاهش اهمیت مسیرهای ترانزیتی ایران
۲. کاهش وابستگی عراق به بنادر ایرانی:

عراق در حال حاضر بنادر جنوبی ایران برای تجارت و واردات بسیاری از کالاها به متکی است.

۳ میلیارد و ۳۵۳ میلیون دلار مربوط به واردات ایران از ترکیه بوده است. تراز تجاری ایران و ترکیه در سال ۲۰۲۲، ۲۸۶ میلیون دلار به نفع ترکیه بوده است. ترکیه پس از چین و امارات بزرگترین صادرکننده کالا به ایران است و در سال‌های ایران توانسته صادرات کالاهای بسیاری را به ترکیه افزایش دهد. اخذ تخفیف‌های گمرکی کشور ترکیه یکی از دلایل رشد و افزایش صادرات به این کشور است که بخش مهم این تخفیف‌ها در زمینه محصولات کشاورزی بوده است. همچنین نفت و گاز مهم‌ترین کالاهای صادراتی به ترکیه هستند و میزان صادرات محصولات کشاورزی به این کشور نیز در وضعیت مطلوبی قرار دارد. محصولات پتروشیمی، پلیمری، سیمان، پسته، خرما، کشمش، هندوانه و آبمیوه، مواد غذایی، گاز طبیعی مایع شده، آلومینیوم به صورت کارنشده و محصولات نیمه‌تمام از آهن یا فولاد، عمده کالاهای صادراتی پرسود به ترکیه است.

تحولات ژئوپلیتیک:

ترکیه نقشی حیاتی در پروژه کریدور بندر فاو به اروپا ایفا می‌کند.^{۱۰} این کریدور به عنوان بخشی از طرح‌های بزرگ زیرساختی در منطقه با هدف اتصال بندر فاو در عراق به شبکه‌های حمل‌ونقل اروپایی از طریق ترکیه طراحی شده است. یک شرکت ایتالیایی طراح این پروژه ۶ میلیارد دلاری است و پیمانکاری آن را یک شرکت کره‌ای بر عهده گرفته است. این

^{۱۰} عراق با کمک ترکیه قصد دارد، بندر فاو را به کشور همسایه خود یعنی ترکیه متصل کند.

کریدور شامل خطوط ریلی، جاده‌ای و حتی خطوط نفت و

منابع:

۱. آخرین گزارش بانک جهانی در مورد اقتصاد ترکیه

۲. داشبورد سایت یونیدو

<https://open.unido.org/projects/TR/overview>

<https://stat.unido.org/data/chart?dataset=indstat&revision=4>

۴. سایت اطلاس پیچیدگی اقتصادی

<https://atlas.cid.harvard.edu/countries/14>

۵. اتاق مشترک ایران و ترکیه

<https://jahanemoaser.ir>

با راه‌اندازی بندر فاو و توسعه شبکه‌های حمل‌ونقل مرتبط با آن، عراق به‌طور مستقیم می‌تواند به بازارهای بین‌المللی متصل شود، که این امر وابستگی به بنادر ایرانی را کاهش می‌دهد و می‌تواند به کاهش تجارت بین دو کشور منجر شود.

۳. کاهش سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران:

با افزایش جذابیت کریدور بندر فاو به‌عنوان یک مسیر جایگزین ترانزیتی، سرمایه‌گذاران خارجی ممکن است تمایل کمتری برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های ترانزیتی ایران داشته باشند. این موضوع می‌تواند سبب کاهش سرمایه‌گذاری‌های خارجی و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل در ایران شود.

۴. تضعیف موقعیت استراتژیک ایران:

ایران همواره به‌عنوان یک پل ارتباطی بین شرق و غرب شناخته می‌شد، اما با تکمیل پروژه کریدور بندر فاو، ممکن است موقعیت راهبردی ایران در منطقه تضعیف شود. این امر کاهش نفوذ سیاسی و اقتصادی ایران را در منطقه می‌تواند در پی داشته باشد.

ترکیه / بررسی متغیرهای اقتصاد کلان

(درصد تغییرات سالانه است)

۲۰۲۱	۲۰۲۲	تخمین ۲۰۲۳	پیش‌بینی ۲۰۲۴	پیش‌بینی ۲۰۲۵	پیش‌بینی ۲۰۲۶	
۱۱/۴	۵/۵	۴/۵	۳	۳/۶	۴/۳	رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های بازار
۱۵/۴	۱۸/۹	۱۲/۸	۲/۳	۳/۱	۴/۲	مصرف خانوار
۳	۴/۲	۵/۲	۲/۵	۲/۱	۱/۷	مصرف دولت
۷/۲	۱/۳	۸/۹	۲/۹	۲/۹	۳/۱	سرمایه‌گذاری ثابت ناخالص
۲۵	۹/۹	-۲/۷	۴/۵	۵/۲	۵/۹	صادرات کالا و خدمات
۱/۷	۸/۶	۱۱/۷	۳/۷	۴/۲	۵/۶	واردات کالا و خدمات
۱۲/۷	۶/۲	۴/۵	۳	۳/۶	۴/۳	رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت
-۳	۱/۳	-۰/۲	۱/۴	۱/۵	۱/۵	کشاورزی
۱۳	۰/۶	۳/۷	۴/۶	۴/۸	۵	صنعت
۱۳/۲	۱۰/۱	۴/۷	۲/۵	۳/۳	۴/۲	خانوار
۱۹/۶	۷۲/۳	۵۳/۹	۵۷/۸	۲۸/۹	۱۶/۴	تورم (شاخص قیمت مصرف‌کننده)
-۰/۹	-۵/۴	-۴/۲	-۲/۸	-۲/۴	-۲/۵	تراز حساب جاری (درصد از تولید ناخالص داخلی)
۰/۸	۱	۰/۷	۰/۹	۱/۱	۱/۴	خالص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (درصد از تولید ناخالص داخلی)
-۲/۶	-۰/۸	-۵/۴	-۵/۴	-۳/۷	-۲/۴	کسری بودجه (درصد از تولید ناخالص داخلی)
۳۰/۹	۲۷/۸	۲۶/۴	۲۶/۲	۲۶/۲	۲۶/۵	درآمدها (درصد از تولید ناخالص داخلی)
۴۱/۵	۳۰/۳	۲۹/۷	۲۹/۹	۳۰/۵	۳۱/۲	بدهی‌ها (درصد از تولید ناخالص داخلی)
۰	۱/۴	-۲/۵	-۰/۸	۰/۶	۰/۷	توازن اولیه (سهم از تولید ناخالص داخلی)

منبع: بانک جهانی